

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Ik valoriseer jullie helemaal de moeder

Oostendorp, Marc van

Citation

Oostendorp, M. van. (2016). Ik valoriseer jullie helemaal de moeder. In *Aries netwerk: een constructicon* (pp. 152-154). Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3213723>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3213723>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

48. Ik valoriseer jullie helemaal de moeder

Marc van Oostendorp, Meertens Instituut

Niet zomaar iedere combinatie van woorden is een goede constructie. Soms circuleren er een tijdje verschillende versies, tot ze op de juiste manier in elkaar klikken en de constructie af is.

Dankzij het internet kun je dat proces van nabij volgen. We vinden hem in het voorjaar van 2016 bijvoorbeeld op de website van het *Eindhovens Dagblad* (het ging over jongens die voor een vlog op het dak van een trein waren gesprongen):

- (1) Stelletje debielen. Hopelijk procederen zowel Veolia als ProRail jullie helemaal de moeder.

Het is tegenwoordig de prototypische vorm van de constructie: een onderwerp doet iets aan een belanghebbend voorwerp, en dat onderwerp doet zulks ‘helemaal de moeder’ – wat zoveel wil zeggen als: in hoge graad.

In de oudste vorm die ik heb kunnen vinden op het internet – van het begin van dit decennium – ging het nog om allemaal de moeder. In die goede oude tijd paste daar bovendien slechts één werkwoord bij: *neuken*. Hier is de oudste tweet die ik heb kunnen vinden, waarin dat werkwoord overigens impliciet blijft, al wordt het – toevallig of niet – even ervoor wel in het Engels gememoreerd:

- (2) Ik haat stiekemerds als je me de fuck unfollow gooi een fucking uf ofzo jullie allemaal de moeder die dat hebben gedaan !!! (SHENNF, @ShennFinesse, 15 mei 2012)

Ik valoriseer jullie helemaal de moeder

In deze vorm verkreeg de uitdrukking in 2013 nationale bekendheid doordat hij werd gebruikt in een filmpje dat *PowNed* op de tv uitzond en dat *viral* ging op het internet: een jongen op het mbo wenste hier een en ander zijn leraren toe in het kader van de nationale lerarendag.

De historie is een vertrouwde: seksuele beledigingen aan het adres van de moeder zijn een universele waarde ('puta de madre', 'son of a bitch'), al zijn ze in Nederland tot een paar decennia geleden altijd relatief weinig populair geweest. Het *de* verwijst natuurlijk naar een herkomst in de straattaal.

Dankzij een corpusonderzoekje van Gosse Bouma weten we dat de allemaal-variant inderdaad op het internet pas echt doorbrak door het *PowNed*-filmpje. Maar de *helemaal*-versie lijkt pas drie jaar later doorgebroken, door de twee veranderingen waar ik hierboven naar verwees: *allemaal* werd *helemaal* en het werkwoord hoefde niet langer meer per se *neuken* te zijn. Volgens de website *GeenStijl* (dat vermoedelijk een belangrijke rol heeft gespeeld in de verspreiding van de uitdrukking) 'valoriseert de historicus Leo Lucassen (IISG) bijvoorbeeld iedereen de moeder.'

Dat het werkwoord flexibeler is geworden, maakt de uitdrukking natuurlijk meteen een stuk bruikbaar. Zoals al uit dit voorbeeld blijkt, is hij niet langer alleen een belediging of een bedreiging, maar is 'helemaal de moeder' een versterker geworden die voor ongeveer iedere handeling bruikbaar is, zolang we maar een meewerkend voorwerp vinden, zoals *iedereen*.

Ook de verandering van *allemaal* naar *helemaal* heeft natuurlijk bijgedragen aan de grotere populariteit. Je kunt nu ook een enkeling de moeder breken, beluisteren of vervelen. Dat *helemaal* en *allemaal* qua woordvorm zoveel op elkaar lijken heeft natuurlijk bijgedragen aan de verandering.

Ik valoriseer jullie helemaal de moeder

Misschien heeft ook de populariteit van uitdrukkingen als ‘ik vind het helemaal leuk’ een rol gespeeld.